

MÁRTON LÁSZLÓ

Prominens vendégek

(EGY KÉSZÜLŐ REGÉNYBŐL)

A mai naptól, 1914. június 17-től, szerdától fogva szigorúan tilos gombászni és szamócát szedni a konopishti erdőben. A konopishti kastélyhoz tartozó egész területre tilos a belépés, kivéve a konopishti kastély tulajdonosát és vendégeit, akik hatnapos vadászaton vesznek részt. Konopischt kastélyát, amely Janowitz közvetlen szomszédságában található, az osztrák-magyar trónörökös birtokolja, egy jó fellépésű, szőke, kékszemű, magas termetű, ötvenegy éves férfi, nő, három gyerek apja. Utóbbiak a vadászat napjai során nem Konopischtben, hanem Bécsben tartózkodnak, hogy a trónörökös és prominens vendégei a vadászjelenetek Alsó-Csehországban után zavartalanul megbeszélhessék a legfontosabb és legaktuálisabb külpolitikai kérdéseket.

A trónörökösnek az a szándéka, hogy a hatnapos vadászat után két napot Bécsben töltsön, és onnan utazik Szarajevóba, hogy részt vegyen a tervezett nagyszabású boszniai hadgyakorlatokon. Azt is elhatározta, hogy magával viszi Boszniába a feleségét, mert az asszony, aki, cseh grófnő lévén, nem egyenrangú egy Habsburg-főherceggel, csak hadgyakorlat és más katonai akciók alkalmával jelenhet meg a férje oldalán, aki az osztrák-magyar hadsereg főfelügyelője. Máskülönben, az udvari protokoll szigorú előírásai szerint, a nőnek a trónörököstől különválasztva, a többi udvarhölgy között kell tartózkodnia. A trónörökös, aki a feleségét tizennégy év házasság után még mindig szereti, minden kínálkozó alkalmat megragad, hogy gyerekei anyját vele együtt lássák és tiszteljék. Bécsben közönséges udvarhölgynek, úgyszólván komornának vagy cselédlánynak számít, de majd Szarajevóban megadják neki a császárnénak járó tiszteletet.

Arról nem is beszélve, hogy Bosznia, az osztrák Napkelet, igen szép ország: cserkész vadászatra és hajtóvadászatra egyaránt alkalmas. A trónörökös eddig csak fajdkakasból ötszázkilencvenhat példányt ejtett el a boszniai erdőségeken, százötöt Hercegovinában és harmincnyolcat Novibazárban, még mielőtt a szerb csapatok elfoglalták a Szandzsákot. Ez két évvel ezelőtt, 1912-ben történt, miután a terület, ahonnan az osztrák-magyar csapatok egy Törökországgal kötött megállapodáshoz igazodva kivonultak, gazdátlanná vált. A zsákmány (mármint a vad, nem a tartomány) súlya és hossza, egyéb ismérvei, az elejtés időpontja mind lelkiismeretesen fel vannak jegyezve a trónörökös vadásznaplójában.

A trónörökös vadászszennvedélye nem ismer határokat, sem mennyiségi, sem földrajzi értelemben. Eddig még egyetlen embert sem ölt meg, ezzel szemben tegnapig, 1914. június 16-ig összesen 274.899 darab vadat küldött terítékre, emlősöket és madarakat, de hullókat is, például krokodilokat és óriáskígyókat.

Egyszer Ausztráliában, Wodonga közelében, a Murray folyónál, kevéssel azelőtt, hogy kitört az 1891-es nagy birkanyíró-sztrájk, amely Új Dél-Wales-et fél évre megbénította, a trónörökös elejtett egyetlen hét leforgása alatt ezeröttszáznegyvenkilenc ausztráliai nyílfarkú kanalasrécét.

Egyszer Transvaalban, kevéssel azelőtt, hogy kitört az 1899-es második búr háború, amelynek során a megszálló brit hatóság úgynevezett „concentration camp”-okkal, vagyis bekerített és fegyveresek által őrzött gyűjtőtáborokkal kísérletezett, ahová a helyi civil lakosságot hurcolták otthonaikból, nőket, gyerekeket és öregeket, hogy elejét vegyék a gerilla- és partizántevékenységnek, a trónörökös egyetlen délután során lepuffantott tizenkilenc elefántot, köztük tizenkét bikát, rekord méretű agyarral.

Egyszer Norvégiában, a Drammen nevű kisvárostól nem messze, kevéssel azelőtt, hogy a norvég parlament 1905-ben megszavazta a Svédországgal kötött unió felbontását, a trónörökös tíz perc leforgása alatt agyonlőtt tizenegy pompás agancsú jávorszarvast.

Konopischt kastélya úgy tele van zsúfolva trófeákkal és preparált állattestekkel, hogy a trónörökös az apjától örökölt műtárgy- és ritkasággyűjteményt Bécsbe szállította, a felső Belvederébe. Amúgy sem rajong a képzőművészetekért, a modernéért pedig végképp nem. Na jó, a Hans Makart történelmi festményei félig-meddig tűrhetőek, az a nagy kép meg éppenséggel nagyon jó, amelyen ötödik Károly bevonul Antwerpenbe. A trónörökös is szeretne egyszer, méghozzá belátható időn belül, bevonulni Antwerpenbe, persze kevesebb pompapipereparádéval és jóval több katonai erővel, mint a nagy ősapa.

De amit ez a Klimt művel, vagy hogy is hívják a csirkefogót, az undorító! Gusz-tustalan! Ízléstelen! Förtelmes! Visszataszító! Ocsmány!

És a cinkosai, akik ott tülekednek körülötte! A többi modernista!

A trónörökösnek több név nem jut eszébe.

De hát ami ezekben a körökben folyik, az tényleg *elfajzott művészet!* Erre nem tudunk, nem is keresünk enyhébb kifejezést.

Ezeket a műalkotásokat, mázsolmányokat és tákolmányokat, egytől egyig mindet, hatóságilag el kellene kobozni, egyetlenegy ízben mint elrettentő példát a nyilvánosság előtt kiállítani, kiközösíteni, kipellengérezni és kikorbácsolni, aztán az egész elfajzott művészetet az elfajzott művészekkel együtt megsemmisíteni!

Ne kerüljessük a forró kását! A briteknek nem a bátor, derék búrokat, hanem ezeket a dekadens modernistákat, ezeket a... na, hogyishívják... az impresszionistákat... meg a szecesszionistákat... meg a praeraffaelitákat kellett volna a „concentration camp”-jaikba begyömöszölniük!

Az öreg osztrák császár, a trónörökös nagybátyja semmilyen intézkedést nem hoz a bécsi művészcsőcselék ellen, egyrészt mert amilyen finnyás volt mindig is, nem akar beavatkozni a kultúra fejlődésébe, másrészt mert ragaszkodik az elavult, pfuj, liberális nézeteihez, és harmadrészt mert elmúlt száz éves, és emiatt teljes mértékben elhülyült, elbutult, eltompult, elködösült és elhomályosult.

Mikor hal már meg?

A trónörökös huszonöt éve arra vár, hogy egyszer végre trónra ülhessen, és irányíthassa a Monarchiát, de még mindig nem és nem teheti. Állandó tétlenségre és tehetetlenségre van kárhozzátva. Elmeget vadászni, részt vehet hadgyakorlatokon, de semmi több. A legjobb évei már elmúltak, észrevehetően öregszik, és még mindig csak trónörökös. Valakinek az unokaöccse!

Nem úgy, mint a német császár, akivel a trónörökös személyes jó barátságot ápol. Ugyanahhoz a nemzedékhez tartozik, mint a trónörökös, de neki több szerencséje volt, ő már huszonkilenc éves korában megkezdhetette uralkodását. Igaz, hogy béna a keze, de legalább megkötve nincs!

A trónörökös némelykor irigylő a német császár kezének bénaságát.

Nem árulok el titkot, ha hozzáfűzöm a fentiekhez, hogy a prominens vendégek legprominensebbike a német császár. Szívesen és viszonylag gyakran meglátogatja balszerencsés főhercegi barátját Konopischt kastélyában (vagy mégis inkább Konopiště). Majdnem olyan szenvedélyes vadász, mint a trónörökös. Minthogy csak a fél kezét tudja használni, egy közönséges vadászpuskát nem volna képes sem megtölteni, sem vállhoz emelni, sem kibiztosítani, sem elsütni. Ezért a konopishti erdőben egy alumíniumból készült, könnyű vadászpisztolyt használ, nyolc tölténnyel, amelyeket, ha kifogynak, a személyzet azonnal pótol.

Sok előnye mellett egyetlen hátránya van ennek az alig 300 gramm súlyú maroklófegyvernek, az, hogy tüzeléskor túl nagy és túl közvetlen a visszarúgó erő. Ezért a fegyver, egy „Walther 18,15”-ös forgópisztoly gyakran kiugrik őfelsége kezéből, továbbá a visszarúgó erő kipurcolhatja az acélmagot a töltényhüvelyből, ami miatt elakad a forgótár. Ilyen esetekre minden vadászaton jelen van őfelsége mellett két fegyverműszerész, akik egyszersmind ellátják a testőri feladatokat is. A trónörökös biztonságban érzi magát Konopischt környékén, és nem kerít sort rendkívüli óvintézkedésekre, de a német császár mindenütt merénylőket gyanít.

Annak híre, hogy Konopischtben időzik a trónörökös és császári vendége, hamar eljut a janowitzi kastélyba is, és különben is áthallatszanak a dörgő és durranó és csattogó és pukkanó lövések, amelyek összhangzatában világosan meg lehet különböztetni a „Nibelung Aventure 16” basszusát a „Walther L 18,15” tenorjától.

Állampolgárként Karl K. indítatva érzi magát, hogy egy rendkívül udvarias, mégsem alattvalói vagy alázatoskodó levélben rövid meghallgatást kérjen őfelségétől és őfelségétől. (Előbbi a trónörököst, utóbbi a német császárt jelenti. Csak egy betű, mégis mekkora különbség!) Úgy sejtí, fenség és felség nemcsak azért van itt, hogy szalonkát és fácánt lőjenek.

Karl K. nem vadász, de van egy olyan gyanúja, hogy június közepén, amikor a madarak költenek, szigorú vadászati tilalom van. Ha majd visszamegy Bécsbe, utánanézik a vadászati jogszabálynak, és konzultálni fog ügyvédjével, Oskar Samekkel, aztán pedig megjelentet egy harapós és haragos glosszát a *Reflektorban* a konopischti vadászatról.

Nem, ő úgy sejt, hogy fenség az osztrák-magyar Balkán-politikáról tanácskozik felséggel és a többi prominens vendéggel, egészen konkrétan arról a kérdésről, hogy: miközben Bulgária és Görögország, Albánia és Szerbia késsel-villával aprítják egymást, ugyanakkor Törökország megpróbálja visszafoglalni legújabban elveszített balkáni területeit, viszont Olaszországtól súlyos vereséget szenved, szóval ebben a kényes és bonyolult helyzetben, amennyiben a Monarchia az öreg császár bármelyik percben várható halála után visszafoglalná Szerbiától a Novibazár Szandzsákot, ahol jó kövér süketfajdok élnek az erdőben, vajon számíthat-e Németország támogatására?

Karl K. szeretné a koronás fők értésére adni: ez a fejlemény – osztrák-magyar okkupáció vagy éppen annexió, német hátszéllel – egy nagy háborút, egy *világháborút* eredményezne, mert Oroszország egészen biztosan beavatkozna Szerbia oldalán, Anglia pedig megtámadná Németországot.

És ez az emberiség végnapjait jelentené.

Hogyne, persze, emberi lények, kétlábú tolatlan állatok a nagy háború közben és utána is jönnének a világra, csak éppen az a világ nem lesz már emberi, amelyben élni kényszerülnek majd. Akkor is a jelenleg használatos nyelvek lesznek az érintkezés eszközei, de annak tartalma kizárólag hazugságból és agresszióból, elnyomásból és közhelyekből, kikényszerített ostobaságból és bárgyú zsarnokoskodásból fog állni. A nagy háború nyelvileg réges-rég elő van készítve. Ma, 1914. június 17-én az utolsó pillanat jött el, amikor a közép-európai bel- és külpolitikai hatalom birtokei a háború kitörését megakadályozhatják... vagy elodázhathatják.

Igen, elodázhathatják! Későbbre tolnak! Megakadályozni, meghiúsítani, elhárítani úgysem lehet a készülő nagy háborút. Nadenadenade: ha a nagy háború nem idén, hanem tíz év múlva, 1924-ben törne ki, akkor az emberség és az emberiség addig is élhetne tovább. Kaphatnánk egy kis haladéket. Addig még sok mindent kitalálhatnánk, kihasználhatnánk, kivitelezhetnénk, kimunkálhatnánk, kigondolhatnánk, kifejezhetnénk, kibontakoztathatnánk, kinyomozhatnánk, és azok a fiúcskák, akiknek még az idén hősi halált kellene halniuk a fronton, tíz év alatt megnőszülhetnének, családot alapíthatnának, és elkezdhetnék karrierjüket, mielőtt tényleg kitör a nagy háború.

Őn, fenség, már huszonöt éve vár a trónra. Ha fenséged ilyen sok időt kibírt a háttérbe szorított trónörökös méltatlan helyzetében, akkor fenséged a nagy háborúval is várhat még mintegy tíz évet. Tíz év múlva fenséged még mindig csak hatvanegy éves lesz.

Önnek pedig, császári felség, azt kellene meggondolnia, hogy Németország hagyományosan szárazföldi hatalom, és a többi nagyhatalmak is annak fogadták el. Felsőged jobban tenné, ha tengerészeti ügyekben nem próbálna versenyezni Angliával, továbbá felsőged bölcsen tenné, ha az évszázadok óta hagyományosan jó német-orsz viszonyt, amely felsőged uralkodása alatt látványosan megromlott, megpróbálná helyrehozni, azonkívül felsőgednek hatályon kívül kellene helyeznie az általános hadkötelezettséget Elzász-Lotharingia tartományban, mert azzal számottevően javítaná a német-francia kapcsolatokat, valamint...

Ezeket és hasonló érveket szeretett volna Karl K. előadni a prominens vendégeknek és a konopishti kastély gazdájának, csak hogy elmúlt egy nap, és udvarias levelére nem kapott választ. Elmúlik még egy nap, és nem érkezik sem egy kicsi „Igen”, sem egy nagy „Nem”. Csak a durranások és a dörrenések hallatszanak a konopishti erdő felől.

Hall azért Karl K. másféle, intim zörejeket is, még hozzá Sidi szobájából, ahol a két nő kettesben kívánt maradni. Zihálás és nyögés, vihogás és sikolyok, sóhajok és hörgések. Most döbben rá, hogy eddig még nem tudta, mi a féltékenység. Ez a mérge most hirtelen elárasztja a szervezetét, átítatja belső szerveit. Bekopoghatna, vagy akár kopogtatás nélkül is beléphetne, és akkor talán mindkét nő odaadná magát neki, de ebben az órában, amelyben a csüggedés uralkodik fölötté, nem tudja rászánni magát. Elborítja a szégyen és a megaláztatás, amiért ott áll az ajtónál. Nem lett volna szabad idejönnie. Azonnal el kell tűnnie innét. Igen ám, de ebben az órában arra sem képes, hogy elosonjon, elsompolyogjon, elsunnyogjon. Bénultan, kővé dermedve áll az ajtó előtt.

A konopishti erdőben elhallgatnak a lövések. Az örömet egymásban kereső és találó két nő kéj- és jajkiáltásai annál hangosabbak.

A férfi úgy érzi, mindjárt megtévelyedik. Úgy érzi, mindjárt agyonlövi magát. Mindjárt felakasztja magát. Mindjárt vonítani fog, mint egy farkas és nyüszíteni, mint egy kutya. Mindjárt a kezébe temeti az arcát. Mindjárt nyöszörög, mindjárt sírva fakad, mindjárt zokog, bár hiányoznak hozzá a könnyei.

Eszébe jut, milyen sok tennivalója van Bécsben. A *Reflektor* következő számának összeállítása nem várhat tovább. Lesz egy sajtópere is. Jövő héten pedig felolvasást fog tartani a Természettörténeti Múzeum dinoszaurusz-termében, ahol Max Th. gróf több kihalt óriásgyíkot is nagy sikerrel utánozott: kecsesen és meggyőzően adta elő a *Diplodocus* és a *Tyrannosaurus Rex* mozdulatait. Karl K. most kifejezetten irigylő a „Majommaxot”. Hej, ha most ő is átváltozhatna egy órácskára *Tyrannosaurus Rex*szé!

Bent a szobában elcsitulnak a gyönyör hangjai. A júniusi délelőtti forróságára rátelepszik a csend.

Ebben a csendben Karl K. egy gépkocsi motorjának zúgását hallja. Egy Opel 24/50 közeledik, a trónörökös hatajtós Pullman-limuzinja. Ez volna a közös nevező a konzervatív főherceg és a liberális bécsi újságíró között: mindketten kedvelik az

autókat. Csak éppen őfensége értékesebb példányokat engedhet meg magának, mint a szerkesztő úr. Ja igen, és van még egy közös nevező: mindketten elutasítják a modernizmust a festészetben, és elfogadják az építészetben. No és a harmadik: mindketten ellenségei a magyar nacionalizmusnak.

Karl K. ebben az órában erősnek és magabiztosnak érzi magát. Meg van győződve róla, hogy képes lesz lebeszélni a trónörököszt Szerbia megtámadásáról.

Egy küldönc száll ki a kocsiból, és elindul Karl K. felé. Egy gentleman világoszürke nyári öltönyben, panamakalappal a fején és egy Konopischtba szóló meghívóval a kezében.

A meghívó! Végre! Ezt is megértük!

A meghívás a hercegnőnek szól. A német császár tudomást szerzett róla, hogy Mechtilde L. a közelben tartózkodik, és szívesen elbeszélgetne a szép és okos asszonnyal. A meghívás másik oka az volt, hogy Gottlieb von Jagow, a berlini Külügyi Hivatal államtitkára, ahogy a német külügyminisztert hivatalosan nevezzük, szintén a prominens vendégek közt található, akárcsak a német vezérkari főnök, Alfred Tirpitz. Jagow bizalmas értesüléseket kíván közölni londoni beosztottja feleségével. Ezeket az asszonynak, ha majd, mint várható, visszatér Londonba, élőszóban kell továbbítania férje, L. herceg fülébe.

Este Sidi egyedül marad a szobájában. Karl K. bekopogtat az ajtón. Bentről hallja a lány jól ismert hangját, ez a hang azonban az ikertestvér szavait ismétli: „Kérem, ne zavarjon! Kérem, távozzék!”

*

Nagyra nyílik egy száj. Hallhatóvá válik egy hang. Testté lesz egy ige. Leteszi a fegyvert egy gondolat. Egy lélek úgy röpköd és lebeg, mint a béke fehér galambja.

Mechtilde L., miután kiszállt a főhercegi Opel 24/50-ből, amely visszahozta Janowitzba, csak úgy ragyog az örömtől.

Csupa jó hír, csupa kedvező fejlemény.

Hötzendorf békepartí lett.

Tirpitzet mintha kicserélték volna.

Conrad von Hötzendorf osztrák vezérkari főnök és Alfred Tirpitz német ellentengernagy szintén a konopishti prominens vendégek közé tartoznak. Az elmúlt három nap során több száz fácánnak oltották ki az életét.

Hötzendorfnak egyszer már le kellett mondania vezérkari főnöki posztjáról, miután három évvel ezelőtt azt a többször visszautasított javaslatot tette, hogy a Monarchia egyidejűleg indítson megelőző támadást Szerbia, Olaszország, Románia és az Orosz Birodalom ellen, de az új osztrák külügyminiszter, akit Berchtold grófnak hívnak, és szintén a prominens vendégek közt időzik, kiharcolta, hogy ismét kinevezzék. Új kinevezése óta Hötzendorf huszonötöször – ismétlem, 25× – indítványozta a Szerbia elleni preventív támadó háborút, amit az öreg császár és király mostanáig mindig elutasított.

Most azonban Hötzendorf új terveket kovácsol. Ezek gróf Berchtold és a trónörökös számára ugyanolyan rokonszenvesek, mint az előbbiek. Hagyjuk egyelőre békén a szerbeket (a boszniai hadgyakorlatoktól úgysis a gatyájukba fognak rondítani), és koncentráljunk a mi kis hülye magyarjainkra. Mi lenne, ha felmondanánk az 1867-es osztrák-magyar kiegyezést? Ha szélnek eresztenénk a magyar kormányt? Ha feloszlátunk a budapesti országgyűlést? Ha az ennek nyomán várható magyar felkelést levernénk a hadseregünkkel és talán német segítséggel?

Ezáltal a béke további tíz évre biztosítva volna!

A magyarok, miután levertek őket, nem tanúsíthatnának többé ellenállást, és akkor a Monarchiát zavartalanul átszervezhetnénk. Először is, Csehország egyenrangúvá válna Magyarországgal. A csehek kapnának egy önálló parlamentet Prágában, hogy az ifjúcseh politikusok többé ne a bécsi Birodalmi Tanácsban randalírozzanak. Ezt követően Boszniát, Dalmáciát és Isztriát, talán Szlavóniát is, talán még a görzi grófságot is egyesítenénk Horvátországgal, és ezáltal létrejönne egy óriási kiterjedésű, erős, Bécs iránt lojális délszláv állam, amely Magyar- és Csehországgal egyenrangú lenne. Törvényhozó testülete, a zágrábi szábor, azaz nemzetgyűlés, amely alá már most is odatartoznak a feloszlátott határőrvidék területei, a krajinák, ugyanolyan jogosítványokkal rendelkeznének, mint a budapesti parlament, és ezáltal az 1868-as magyar-horvát kiegyezés, ugyanúgy, mint az 1867-es osztrák-magyar, érvényét vesztené.

Na és ezek után kerülnének sorra a szerbek. Egy preventív háború keretei közt visszafoglalnánk tőlük Novibazár Szandzsákot. De még csak azt sem kellene. Szervezhetnénk Belgrádban egy jó kis palotaforradalmat. A Karagyorgyevicsek eltűnnének a süllyesztőben, visszatérne a trónra az Obrenovics dinasztia, mi pedig azt csinálhatnánk a Balkánon, amit akarunk. Micsoda? Az Obrenovicsok tényleg kihaltak? Jaj, de nagy kár!

Egy falra erősített szarvasagancs integet a jelenlevőknek. Egy óriási szarvakat viselő bivalyfej kajánul vigyorog. Egy preparált boaconstrictor-bőr hullámszövet kezd. Egy kitömött grizzlymedve esetlen mozdulatokkal tánkra perdül, mintha a „Majommax” álcázná magát medvebundával, és utánozná az erdőlakó nagyvad mozdulatait. Ami persze lehetetlenség, hiszen Max Th. gróf, noha egyszer már összefüggő beszélgetést folytatott a német császárral, nem eléggé prominens ahhoz, hogy meghívást kaphasson Konopischtbe.

Alfred Tirpitz az *Általános szempontok hadiflottánk hajóosztályok és hajótípusok szerinti csoportosításához* című alapmű szerzője. A cím értelmetlenné érződik, de a mű tartalma – a londoni német nagykövet, Mechtilde L. férje, Carl Maximilian L. herceg véleménye szerint – életveszélyes. L. herceg szemében Tirpitz hatalomvágyó, bosszúvágyó, lödözni vágyó, hadakozni vágyó, taníthatatlan és csillapíthatatlan, akárcsak – magunk között szólva – a német császár.

Azt állítja művében, és ezzel a császár messzemenően egyetért, hogy Németországnak, amely évszázadok óta szárazföldi hatalom, tengeri nagyhatalommá is kell

fejlődni. Igen, ismétlem, kellkellkell. Méghozzá húsz éven belül. A mű 1894-ben jelent meg, azóta pontosan húsz év telt el, amit pedig Tirpitz és a császár a fejébe vesz, az mindig valósággá válik. Tehát idén már tengeri nagyhatalom vagyunk. Lehet, hogy tavaly még nem voltunk az, de idén már egészen biztosan.

Művében Tirpitz amellett kardoskodik, hogy a német hadiflottának 1914-ig legalább olyan erőssé kell válnia, igen, kellkellkell, mint az angol, hogy elvegye a britek kedvét a támadástól, ha esetleg van ilyenjük. A művet olvasták és olvassák Angliában is, különösen katonai körökben, de a Foreign Office tisztviselői állományában is, és a mű tézisei a Németország elleni angol támadókedvet számottevően felerősítették, felvillanyozták, felkorbácsolták, felcsiklandozták, felserkentették és felsarkantyúzták.

Egy másik Alfred, egy angolszász Hadialfred, tudniillik Alfred Mahan, mintegy válaszul Tirpitz munkájára, megjelentette *The Influence of Sea Power upon History* című alapművét. Minden olyan nemzetnek, amely tengeri határral rendelkezik – hangzik tézise –, érdekeltnek kell lennie abban, kellkellkell, hogy minél nagyobb tengeren túli birtokai legyenek. Egy ilyen nemzet csakis a tengeri kereskedelem által tud növekedést felmutatni a népgazdaságban, tudtudtud. Ennek eszköze a kereskedelmi flotta. Viszont a kereskedelmi flotta teljes mértékű kihasználásának az erős hadiflotta a feltétele. Ezzel a hadiflottával lehet ellenőrizni és hasznosítani a tengert. Ahhoz, hogy ezt a célt egy tengeri nemzet elérje, az ellenséges hadiflottákat meg kell semmisítenie, kellkellkell. A tengerek fölötti uralmat a hadiflotta offenzív bevetése eredményezi.

Ennek megfelelően Mahannek van egy másik doktrínája is, amely szerint Angliának legalább kétszer olyan erős hadiflottával kell és kellkellkell rendelkeznie, mint Franciaországnak és Németországnak együttvéve.

Mahan nemcsak jelentős tengeriháborús teoretikus, hanem kiváló haditengerészeti tervezőmérnök is. Miután a berlini angol katonai attasé jelentette Londonnak, hogy az általa említett hajógyárakban – Tecklenborg (Bremerhaven), Rickmers (Geestemünde) és Jantzen Cornelius Abegg (Hamburg) évente összesen harminc sorhajót és huszonöt páncélos cirkálót építenek, ezenkívül futárcsomagban eljuttatta az angol miniszterelnökhöz a titkos „Tirpitz-terv” vagy „rizikó-terv” egy másolatát, egy olyan elaborátumét, amely egy Anglia elleni tengeri preventív háború lehetséges alakulásait mérlegeli, Mahan a miniszterelnöktől megbízást kapott, hogy konstruáljon egy különlegesen harcképes, teherbíró, nagy teljesítményű és ellenálló hadihajót.

Hát igen. Harminc sor egy iskolai füzetben és huszonöt cirkáló páncélos, mármint páncélos lovag egy operai előadásban nem jelent fenyegetést. Az Északi-tenger hullámain annál inkább.

Így jöttek létre az úgynevezett „Dreadnought”-ok, azaz a „Rettenthetetlen” vagy „Neféljsemmitől” típusú hadihajók. A dreadnoughtok egységes és hatalmas, 406 milliméteres kaliberű főtüzséggel rendelkeznek. Ezek az óriáslövegek, szám sze-

rint négy, a fedélzeten vannak forgatható tornyokba beépítve. A könnyűlövegek, amelyeket torpedók és tengeralattjárók ellen lehet bevetni, lent található a páncélozott lövegkamrákban, más néven kazamatákban. Ehhez járul egy lélegzetelállító vastagságú, 38 centiméteres külső páncélzat a hajó hát- és oldalfelületén, a fedélzeten és a lövegtornyokon. A dreadnoughtot két rendkívül erős gőzturbina hajtja, és óránként 30 tengeri mérföld sebességet is képes elérni. Egy ilyen hajó tehát erősebben fel van fegyverezve, hatékonyabban működtethető és még ráadásul gyorsabb is, mint az összes többi hadihajó.

Nagy-Britanniában évente negyven-ötven dreadnoughtot építenek. Mi, németek ezek szerint még mindig nem vagyunk tengeri nagyhatalom, legalábbis az Északi-tengeren még mindig gyengébbek vagyunk a briteknél, és egy tengeri háborúban nem túl sok esélyünk volna velük szemben.

A trónörökösnek nem létező mesés lényekből is jelentős gyűjteménye van a kopnischti kastélyban. Az egyik teremben látható egy kitömött nőstény vízisellő és egy hím sellő vagy más néven „sellér” is. Zöld a bőruk, és krokodilfarkuk van. A trónörökös mindkettőt Svájcban ejtette el, egy kis alpesi tóban, szigonyyal.

Az egykori Görögországban, az Olympos szirtjein (tavalyelőttig török terület volt, úgyhogy inkább Semawat Ewi) egyszer fogott egy igazi hárpíát, keselyűkarmokkal és nagy, kerek női mellekkel. A prominens vendégek megcsodálják a jószágot, noha bebalzsamozott állapotban eléggé vigasztalan látványt nyújt. Nagyjából olyan, mint egy „wolpertinger”, egy róka farkú, nyúlfülű, fácánszárnyú, őzpatájú installáció egy házias jellegű bajor vendéglőben.

Egyszer Tibetben egy ellenőrzőpontra brit katonáktól megvásárolta egy agyonlőtt jeti holttestét. Utóbb kiderült, hogy a mesealak tulajdonképpen felkelő volt, a Dalai Láma harcosa, akit a britek elfogtak és kivégeztek, a trónörökös mégis formaldehyd- és káliumszilikát-oldatban konzerváltatta a csodalényt.

Mechtilde L., miután a főhercegi Opel visszahozta közénk Janowitzba, elmondja Sidinek és Karl K.-nak, hogy a trónörökösnek még egy *odradek*je is van, amelyet egy prágai bérház padlásán fogott lepkehálóval. A kis jószágot kivételesen életben hagyta, és egy kalitkában őrzi. Az *odradek* első pillantásra úgy néz ki, mint egy lapos, csillag alakú cérnaspulni, és tényleg mintha cérna volna rátekerve; csak hogy mintha muszáj volna, hogy ez a tekervény mindenféle színű és vastagságú, avítt, együvé csomósodott és ugyanakkor egymásba csavarodó cérnadarabkákból álljon. Ugyanakkor az *odradek* nemcsak pulni, mert a csillag közepéből kiáll egy kis összekötőrúd, és ehhez a rudacskához derékszögben illeszkedik egy másik. Ez utóbbi rudacskával az egyik oldalon és a csillag egyik sugárnyúlványával a másik oldalon az egész lény, mintha két lába volna, fel tud egyenesedni.

Azt is elújságolja Mechtilde L. a történet másik két szereplőjének, hogy Hötzen-dorf alapjaiban véve felülvizsgálta Szerbiával kapcsolatos felfogását. Az este folyamán arról próbálta meggyőzni Berchtold külügyminisztert, hogy óvatos közeledésre, hosszabb távon pedig éppenséggel baráti kapcsolatokra kell törekedni a Monar-

chia és Szerbia között, úgy van, kellkellkell. A házigazdát, a trónörököszt pedig arra próbálta rábeszélni, hogy állítsunk fel Bécsben egy szerb és Belgrádban egy osztrák kulturális intézetet. Úgyhogy nem lesz háború Szerbiával, legalábbis belátható időn belül nem!

Másfelől Tirpitz arról számolt be a prominens vendégeknek, legalábbis Mechtilde L. így tudósít bennünket róla, hogy meghívta Sir Georg Warren brit főadmirálist a küszöbön álló kiel hadiregattára, ami az elmúlt huszonöt évben még csak szóba sem jöhetett. Ilyesmi még tavaly is elképzelhetetlen lett volna. Na de most! Olyannyira, hogy még három brit hadihajó is meghívást kapott, három példány ezekből a híres dreadnoughtoktól. Ő, Tirpitz június 28-án együtt fog ebédelni Sir Warrenel és más brit tábornokokkal a „Drang Nach Osten”, azaz „Nyomulás Kelet Felé” nevet viselő német fősorhajó fedélzetén. Igenigenigen, ez a hajó neve. Ebből is láthatják a britek, hogy mi nem nyugat, hanem kelet felé akarunk nyomulni, márpedig ők nyugatra vannak tőlünk. A német-brit kapcsolatok az utóbbi egy évben számottevően javultak. Így tehát nem lesz háború Angliával, legalábbis nem lesz öt éven belül, nem lesz tíz éven belül, sőt még csak húsz éven belül sem!

Ezt nekünk Tirpitz személyesen ígérte meg, mi több, a becsületszavát adta rá!

A jelen elbeszélés három hőse jókedvében van. Még egy üveg pezsgő is előkerül a pincéből. Durr! Csingcsingcsing.

Mechtilde L. rámosolyog a bécsi vendégre, és feltesz egy kérdést.

„Kettőnk közül, szerkesztő úr, melyikünkkel szeretné tölteni a ránk sötétedő éjszakát?”